

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-4-4>

УДК 911.375:332.1

JEL R38

В. В. Борщевський

доктор економічних наук, доцент, провідний науковий

співробітник ДУ «Інститут регіональних досліджень імені

М. І. Долишнього НАН України», м. Львів

e-mail: borshchevsky@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1868-4434>

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ВЕЛИКИХ І СЕРЕДНІХ МІСТ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Досліджуються проблеми структурних змін в економіці великих і середніх міст Західного регіону України. На прикладі великих і середніх міст різних типів аналізуються основні чинники трансформації їхньої економіки в сучасних соціально-економічних умовах. Акцентується першочергова увага на просторовій локалізації міст, культурно-історичних традиціях функціонування їхньої економіки, галузевій спеціалізації та інституційному середовищі впливу на формування ділового клімату й господарського розвитку як основних чинників структурної трансформації міської економіки. Висловлюється гіпотеза про те, що порівняно із великими містами середні міста мають децю гірші передумови для оптимізації пропорцій власного економічного розвитку, а також для проведення якісної структурної трансформації економіки. Це зумовлюється об'єктивно нижчим рівнем диверсифікованості підприємницького середовища середніх міст та обмеженим потенціалом для багатofункціонального розвитку. Проведене дослідження дало підставу для висновку про те, що розмір міста не має вирішального значення для розвитку чи занепаду окремих видів господарської діяльності в його межах. Натомість першочергового значення у цьому контексті набувають просторова локалізація міста та традиції його ділової культури, а також характерні особливості еволюції інституційного середовища міста та якості його людського капіталу.

Ключові слова: великі й середні міста, трансформація економіки, галузева спеціалізація, структурні зміни, економічний розвиток.

Borshchevskyy V. THE PECULIARITIES OF TRANSFORMATION OF THE ECONOMY OF LARGE AND MEDIUM-SIZED CITIES IN THE WESTERN REGION OF UKRAINE: A COMPARATIVE ANALYSIS

The problems of structural changes in the economy of large and medium-sized cities of the Western region of Ukraine are investigated. Special attention is paid to the spatial localization of cities, the cultural and historical traditions of functioning of their economy, the branch specialization and institutional environment of influence on the formation of business climate and economic development as the main factors of structural transformation of urban economy. To compare the peculiarities of economy transformation in the selected for the study large and medium-sized cities of the Western region of Ukraine, the dynamics of change of individual comparable indicators of their development in 2010 - 2017 were analyzed. This primarily relates to such indicators as the volume of freight transportations, the total area of new residential buildings, the retail turnover of enterprises, the capital investments, as well as the export services and its ratio to the export of goods. Based on the analysis of the relevant data, the main tendencies of structural transformation of the economy of large and medium-sized cities of the Western region of Ukraine that were selected for the study have been identified. The mentioned structural transformation are confirmed to be occurring primarily in the direction of equalization of the branch proportions of economic development of cities, irrespective of their size. At the same time, there is a tendency to move from mono-functional to poly-functional specialization of the urban economy on the basis of accelerated growth of those types of economic activity, the potential of which has not been fully realized before. The research gave the basis for the conclusion that the size of the city is not the determinative factor for the development or decline of certain types of their economic activity. Instead, spatial localization and traditions of business culture as well as the characteristic features of the evolution of the institutional environment of the city and the quality of human capital have the primary importance.

Keywords: large and medium-sized cities, transformation of economy, branch specialization, structural changes, economic development.

Постановка проблеми. Одним з основних трендів, які визначають розвиток сучасної світової економіки, є ефективність впровадження інноваційних технологій в найбільш конкурентних її секторах. При цьому тенденції попередніх десятиліть засвідчують, що основні потужності таких секторів дедалі частіше концентруються навколо великих і середніх міст, які стають пріоритетними центрами ділового зростання. Отже, дослідження особливостей та чинників трансформації економіки згаданих міст дозволяє виявляти головні напрями розвитку регіональних господарських систем, а також прогнозувати динаміку просторової еволюції відповідних регіонів.

Ураховуючи зазначене, дослідження особливостей структурної трансформації економіки великих і середніх міст Західного регіону України є актуальним насамперед з огляду на необхідність виявлення основних тенденцій його економічного розвитку, що дозволить сформулювати адекватні пропозиції для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо пріоритетних напрямів і механізмів підвищення ефективності використання наявного природно-ресурсного, людського та фінансового потенціалу окремих його областей у середньо- та довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень. Зважаючи на важливість цієї проблеми, протягом останніх десятиріч її дос-

лідженню присвятили численні публікації вітчизняні вчені-регіоналісти. Зокрема, різні аспекти структурної трансформації економіки великих і середніх міст у контексті її впливу на розвиток окремих регіонів досліджувалися Л. Бакаловою, О. Бойко-Бойчком, М. Долішнім, О. Карловою, І. Котовою, М. Лесечком, М. Мельник, В. Наконечним, Н. Павліхою, І. Сторонянською, Ю. Томашуком, В. Чужиковим, Л. Шевчук, С. Шульц та іншими дослідниками.

Зокрема, О. Карлова акцентує увагу на тому, що старі методи планування, управління й регулювання розвитку міст стали недовірними, тому їх потрібно вдосконалювати на сучасній науковій основі. Це передбачає пошук інноваційних механізмів розвитку міст і протидії домінантним економічним і соціальним кризам, що обумовлені об'єктивними передумовами та чинниками [1, с. 94-95].

І. Котова відзначає, що важливим засобом оптимізації структурних пропорцій міського розвитку є удосконалення стратегічного планування на основі взаємоузгодження стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку міст, сусідніх із ними сільських територіальних громад, а також регіонів [2].

На думку Ю. Томашука, саме в містах формується основний промисловий, науковий і культурний потенціал держави. Також міста виступають центрами впровадження передових технологій, надання нових послуг, забезпечення якісних стандартів життя громадян. Тому аналіз потенціалу міських територій є важливим елементом стратегічного планування розвитку регіону [3, с. 184].

Н. Павліха та М. Войчук наголошують на необхідності врахування концепції сталого розвитку в управлінні економікою міст. Це передбачає визначення стратегічних цілей, завдань і цільових пріоритетів розвитку міст, спрямованих на їх соціально-економічне зростання та досягнення екологічної рівноваги й покращення якості життя мешканців. При цьому доцільним є застосування інтегрованого підходу, що дозволяє підвищити ефективність стратегічного управління сталим розвитком міста завдяки інтеграції зусиль суб'єктів управління під час реалізації взаємоузгоджених цілей і дій, використання наявних ресурсів та отримання синергетичного ефекту від цього [4, с. 33].

М. Мельник вказує на те, що великі та середні міста як центри локального, регіонального та міжрегіонального рівнів виступають «полюсами росту» через вищу концентрацію економічного, інноваційного, наукового, інфраструктурного, культурного й інформаційного потенціалу розвитку [5].

Утім, недостатня увага приділялася порівняльним аспектам дослідження структурної трансформації економіки великих і середніх міст, зокрема у контексті виявлення визначальних механізмів їх господарської еволюції в сучасних соціально-економічних умовах.

Метою статті є виявлення впливу величини міста на особливості структурної трансформації його економіки, а також ідентифікація основних чинників, які визначають динаміку цієї структурної трансформації.

Основні результати дослідження. Аналізуючи напрацювання українських і закордонних науковців з проблем соціально-економічного розвитку міст, бачимо відсутність єдиного методологічного підходу до виділення їх типів. Наприклад, якщо за величиною

(чисельністю населення) міста зазвичай поділяються на малі (до 50 тис. мешканців), середні (з населенням від 50 до 100 тис. осіб) і великі (понад 100 тис. мешканців) [6], то за іншими класифікаційними ознаками існує певна множинність підходів, яка дещо ускладнює ідентифікацію передумов і чинників структурної трансформації міської економіки.

Так, Д. Бакалова виділяє вісім типів міст: 1) м. Київ як столиця України; 2) найкрупніші та крупні багатофункціональні міста; 3) міста, в яких переважають промислові функції; 4) міста, в яких переважають промислові та транспортні функції; 5) міста, в яких переважають транспортні функції; 6) міста, в яких однаково поєднуються промислові та рекреаційні функції; 7) організаційно-господарські та культурно-побутові центри місцевого значення, центри агропромислових комплексів; 8) промислово-аграрні центри [7, с. 186].

В. Шкабаро виділяє міста зі спеціальним статусом (наприклад, СЕЗ чи ТПП), міста-полігони державно-правового експерименту; міста-державні історико-культурні заповідники; міста-зони надзвичайної ситуації техногенного й природного характеру; міста-гірські населені пункти [8, с. 101].

Беручи за основу класифікацію І. Салія, міста можна відносити до однієї з шести основних груп: портові, курортно-рекреаційні, наукові, управлінські (організаційно-господарські), культурно-освітні та шахтарські [9, с. 18].

Натомість Т. Черемісіна, Г. Казачковська та О. Токаренко звертають увагу на те, що на практиці майже не існує міст, які б виконували лише одну із властивих їм функцій. Тому важливого значення набуває диференціація одного міста від іншого на основі однієї або кількох ключових функцій для кожного з них. При цьому необхідно також зважати на тип міста за генетичною ознакою, тобто історичним походженням. Відповідно до неї міста поділяють на три типи: міста, які виникли на транспортних і торговельних шляхах; міста-центри гірничодобувної промисловості та міста-курорти [10].

Зважаючи на зазначене, а також беручи до уваги особливості соціально-економічного розвитку великих і середніх міст Західного регіону України, дослідження структурних трансформацій їхньої економіки доцільно здійснювати на основі виокремлення чотирьох основних типів цієї групи міст, а саме:

- промислово-індустріальних, де переважає промислове виробництво, розвинуте на базі видобувної промисловості (нафтової, вугільної, рудної) чи одного або кількох містоутворюючих підприємств (машинобудівних, енергогенеруючих, металургійних тощо);
- туристично-рекреаційних, які зазвичай наближені до унікальних природних ресурсів (джерел мінеральних вод, лісових і гірських відпочинкових зон, великих озер та інших загальнодоступних водойм тощо), що визначає їхню спеціалізацію на наданні туристично-рекреаційних послуг (окремий підвид міст цього типу – міста, що є культурно-історичними центрами, економічний потенціал яких ґрунтується насамперед на наявності визначних пам'яток культури).
- транспортно-логістичних, що локалізовані уздовж або на перетині важливих транспортних

шляхів сполучення загальнодержавного чи міжнародного рівня (окремим підвидом таких міст є прикордонні міста, розташовані недалеко від великих пунктів перетину через державний кордон України);

- багатофункціональних, здатних однаковою мірою поєднувати риси відразу декількох з попередньо описаних типів, одні з яких можуть виявлятися більш яскраво, а інші – менш відчутно (до таких міст зазвичай належать великі міста, а також низка середніх міст, які є важливими субрегіональними центрами ділової активності (наприклад, Стрий і Дрогобич у Львівській області, Мукачево – в Закарпатській, Коломия – в Івано-Франківській, Дубно – в Рівненській, Володимир-Волинський – у Волинській тощо).

Потенційно найбільш успішними з огляду на динаміку розгортання еволюційних трансформаційних процесів є ті міста, які належать до числа багатофункціональних, а також тих, що наближені до важливих транспортних магістралей і пунктів перетину через державний кордон України. Водночас монофункціональні промислові міста, локалізовані у периферійній зоні, зазвичай виявляються найменш успішними та ефективними з погляду досягнення належної якості, глибини та динаміки трансформування їхньої економіки під час еволюційних змін.

Для проведення дослідження нами було обрано вісім міст Західного регіону України (по чотири з числа великих і середніх міст), які належать до різних типів за функціональними особливостями розвитку їхньої економіки, а також знаходяться в різних областях регіону (великі – Львів, Чернівці, Рівне та Луцьк; середні – Червоноград, Мукачево, Коломия та Ковель).

Аналізуючи порівняльні особливості розвитку обраних для дослідження великих і середніх міст Західного регіону України, належних до різних типів, передусім звертаємо увагу на фактичну відсутність скільки-небудь очевидних спільних тенденцій у характері економічних трансформацій міст, належних до одного типу за чисельністю населення.

Так, протягом 2010-2017 рр. за відносно незмінної чисельності населення в обраних для дослідження великих містах Західного регіону України спостерігалися доволі різноспрямовані тенденції їхнього економічного розвитку. Про це свідчить динаміка низки аналізованих показників. Зокрема, середньооблікова кількість штатних працівників найбільш відчутно знизилась у Рівному (близько 20%). У Львові та Чернівцях відповідне падіння становило по 15%, а в Луцьку – менше 3%. І це при тому, що чисельність населення у всіх цих містах (крім Львова) зростала. Подібною є також ситуація за цим показником і в тих середніх містах Західного регіону України, які потрапили у вибірку досліджуваних. Так, у Червонограді зменшення середньооблікової кількості штатних працівників становило 23%, у Ковелі – 20%, у Коломиї – 16,7%, а в Мукачевому воно виявилось трохи більшим за 10% (табл. 1).

Описані розбіжності підтверджуються також характером структурних змін в економіці досліджуваних великих і середніх міст Західного регіону України. Зокрема, протягом 2010-2017 рр. найбільш відчутний розвиток транспортної галузі,

відображений в показниках обсягу перевезених вантажів автомобільним транспортом та його вантажообороту, з-поміж усіх аналізованих міст спостерігався у важливого прикордонному й транзитному центрі Ковелі (удвічі за обсягом перевезених вантажів і в 2,5 раза за вантажооборотом). Відчутним він був також у подібних за своєю локалізацією Мукачевому (7% за обсягом перевезених вантажів і 60% за вантажооборотом автотранспорту) та Львові (20% за обсягом перевезених вантажів і 55% за вантажооборотом автотранспорту). У Рівному, наближеному до важливої транспортної магістралі загальнодержавного значення «Київ-Львів», спостерігалось зростання вантажообороту автомобільного транспорту на 72% за незмінного обсягу перевезених вантажів.

Натомість у Чернівцях, Луцьку й Червонограді за цей період зростання вантажообороту автомобільного транспорту складало трохи більше третини (у Луцьку таким самим виявилось і зростання обсягу перевезених вантажів автомобільним транспортом, тоді як у Чернівцях воно склало 50%, а в Червонограді залишалось незмінним). При цьому єдиним серед усіх досліджуваних міст, в якому спостерігалось скорочення транспортної галузі, виявилась Коломия, де за незмінного обсягу перевезення вантажів автомобільним транспортом його вантажооборот за аналізований період зменшився майже наполовину.

Коломия також виявилась єдиним з досліджуваних міст, де спостерігалось зниження показника роздрібного товарообороту, який з 2010 р. до 2017 р. впав майже на 20%, тоді як для інших середніх міст, які аналізувалися, в середньому він зріс більш ніж удвічі. У великих містах, що досліджувалися, цей показник в середньому зріс за цей же період у 2,4 раза. При цьому найбільшим з усієї вибірки аналізованих великих і середніх міст зростання виявилось у Ковелі (2,9 раза) і Львові (2,8 раза).

Результати розвитку будівельної галузі, відображені у загальній площі прийнятих в експлуатацію житлових будівель, засвідчують її значне зростання у Рівному (понад 3 рази), у Львові (майже у 3 рази) і в Ковелі (більш ніж удвічі). При цьому звертає на себе увагу той факт, що житлове будівництво розвивалось швидшими темпами у великих містах, аніж у середніх, де в усіх досліджуваних містах, крім Ковеля, протягом аналізованого періоду відзначалося скорочення цього показника (в середньому на 4%). Водночас в усіх великих містах розвивається житлове будівництво: у Чернівцях – на 30%, у Луцьку – на 75%, у вже згадуваних Львові та Рівному – у 2,8 і 3,1 раза відповідно.

Показник розвитку будівельної галузі, а також динаміки промислового виробництва у великих і середніх містах Західного регіону України частково підтверджується даними щодо обсягу капітальних інвестицій. За досліджуваний період найбільше зростання капітальних інвестицій спостерігалось у Ковелі (в 4,4 раза) та Луцьку (в 3,4 раза). Найнижчим воно виявилось у Червонограді (усього 6%). В усіх інших (як великих, так і середніх) містах воно коливалось в межах від двох до трьох разів (в Мукачевому – майже у 2 рази, у Львові – у 2,3 раза, у Чернівцях – в 2,4 раза, в Рівному і Коломиї – у 2,8 раза).

Окремі показники економічного розвитку деяких великих і середніх міст Західного регіону України

Показники	Великі міста								Середні міста							
	Львів		Чернівці		Рівне		Луцьк		Червоноград		Мукачєво		Коломия		Ковель	
	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.	2010 р.	2017 р.
Чисельність населення, тис. осіб	760	750	250	262	246	247	209	214	83	81	84	85	61	61	69	69
Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб	272	232	74	63	78	63	74	72	18	14	27	24	12	10	15	12
Обсяг перевезених автомобільним транспортом вантажів, млн т	5	6	2	3	2	2	3	4	0,4	0,4	1,4	1,5	0,4	0,4	0,3	0,6
Вантажооборот автомобільного транспорту, млн т км	687	1067	571	766	585	1004	545	744	50	68	546	878	49	28	40	99
Загальна площа прийнятих в експлуатацію житлових будівель, тис. м ²	185	518	76	99	48	150	45	79	10	10	46	41	46	45	9	21
Роздрібний товарооборот підприємств, млн грн	8806	24232	2686	5553	2556	5986	2208	5010	867	1171	857	1731	1015	829	965	2825
Капітальні інвестиції, млн грн	5222	12067	718	1708	664	1884	764	2576	177	187	435	846	124	343	76	336
Експорт товарів, млн дол. США	333	488	68	105	217	88	180	173	32	28	157	370	7	15	7	22
Експорт послуг, млн дол. США	45	185	6	25	50	18	21	8	0,4	2,4	8,1	63,1	0,2	2,3	1,9	2,3
Відношення експорту послуг до експорту товарів, %	14	38	9	24	23	21	12	5	1	9	5	17	3	15	27	10

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України та головних управлінь статистики у Львівській, Чернівецькій, Рівненській, Волинській, Закарпатській та Івано-Франківській областях.

Принагідно слід відзначити, що у 2010 р. обсяг капітальних інвестицій у Ковелі, який став лідером за зростанням цього показника впродовж 2010-2017 рр., був найнижчим з-поміж усіх досліджуваних міст. Більше того, навіть таке стрімке зростання обсягу капітальних інвестицій не дозволило Ковелю обійти за цим показником інші міста (крім Червонограда, де протягом досліджуваного періоду майже не відбулося приросту капітальних інвестицій).

Натомість у Червонограді мало місце суттєве зростання показників розвитку сфери послуг, що відобразилось у збільшенні їх експорту та покращенні співвідношення між обсягом експорту послуг і товарів. Так, обсяг експорту послуг протягом 2010-2017 рр. у місті зріс у 6 разів, а відношення експорту послуг до експорту товарів за цей період збільшилося з 1,3 до 8,6%. Таким чином, за показником експорту послуг у 2017 р. місто стало лідером серед усіх досліджуваних середніх міст Західного регіону України, тоді як у 2010 р. воно займало лише третю позицію. Водночас, за темпом зростання експорту послуг Червоноград поступився Коломії, де відповідне збільшення сягнуло 11 разів, а також Мукачєвому, де воно склало майже 8 разів.

Мукачєво та Коломия також виявилися лідерами серед усіх аналізованих середніх міст за співвідношенням експорту послуг та експорту товарів у 2017 р. (17% та 15% відповідно). У 2010 р. вони займали за цим показником відповідно другу й третю позицію зі значно скромнішими показниками – 5% і 3%.

Звертає на себе увагу і те, що на відміну від середніх міст динаміка розвитку експорту послуг у досліджуваних великих містах Західного регіону України, у тому числі у зіставленні з експортом товарів, є далеко не такою ж позитивною. Наприклад, у Луцьку та Рівному в 2017 р. взагалі спостерігалось падіння обсягів експорту послуг на тлі 2010 р. (у 2,6 та

2,8 раза відповідно). За цей же період погіршилось і співвідношення експорту послуг та експорту товарів, яке в Луцьку впало до 5%, що стало найгіршим показником у 2017 р. з-поміж показників усіх досліджуваних великих і середніх міст Західного регіону України.

Все це свідчить про те, що величина міста не чинить визначального впливу на особливості структурної трансформації його економіки. Вона лише задає загальні тенденції розгортання структурних змін у міській економіці на тлі більш чи менш ефективного використання її потенціалу. Водночас звертає на себе увагу факт поступового вирівнювання галузевих пропорцій розвитку економіки як великих, так і середніх міст, що нівелює традиційні сфери їх економічної спеціалізації.

Наприклад, у тих містах, де мав місце недостатній розвиток сфери послуг, торгівлі чи транспортної галузі на тлі традиційно розвинутої промисловості чи інших видів економічної діяльності, спостерігається прискорене зростання саме тих галузей, які були у відносному дефіциті.

Висновки. Проведене дослідження порівняльних особливостей трансформації економіки великих і середніх міст Західного регіону України дає підставу для висновку про те, що розмір міста не має вирішального значення з погляду особливостей розвитку чи занепаду тих чи інших видів господарської діяльності в його межах. Натомість вагоме значення у цьому контексті відводиться просторовій локалізації міста та традиціям його ділової культури, а також характерним особливостям еволюції інституційного середовища та якості людського капіталу кожного окремого міста.

Надалі дослідження в обраному напрямі доцільно скеровувати на аналіз інституційних змін, пов'язаних із

розвитком і структурними трансформаціями міської економіки, а також на виявлення інституційних дисфункцій, які перешкоджають підвищенню ефективності використання потенціалу розвитку великих і середніх міст з огляду на перспективу їх інноваційного розвитку.

Список використаних джерел

1. Карлова О. Управління містом, орієнтоване на потреби майбутнього розвитку *Економіка та право. Серія: Економіка*. 2015. № 3(42). С. 94-99.
2. Котова І. Стратегічний підхід як засіб планування соціально-економічного розвитку міста (на прикладі Одеси). *Депозитарій ОНЕУ*: сайт. 2016. URL: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4857/1/Стратегічний підхід як засіб планування соціально-економічного розвитку міста \(на прикладі м. Одеси\).pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4857/1/Стратегічний_підхід_як_засіб_планування_соціально-економічного_розвитку_міста_(на_прикладі_Одеси).pdf)
3. Томашук Ю. Соціально-економічний потенціал міст столичного регіону. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність*: зб. наук. пр. 2015. Вип. 19(33). С. 182-190.
4. Павліха Н., Войчук М. Концептуальні засади управління сталим розвитком міста в умовах європейської інтеграції та реалізації реформи децентралізації. *Регіональна економіка*. 2018. № 3. С. 29-35.
5. Мельник М. Міста-центри економічної активності у вимірі цілей інклюзивного розвитку. *Інститут економіко-правових досліджень*: сайт. 2018. URL: <http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/06/Мельник-Інклюзивний-розвиток-міст.pdf>
6. Міста в Україні. *Інститут громадянського суспільства*: сайт. 27.12.2018 р. URL: <https://www.csi.org.ua/news/mista-v-ukrayini>
7. Бакалова Л. Структурно-функціональна типологія міст як ефективний інструмент управління розвитком міста. *Управління сучасним містом*. 2007. № 1. С. 181-191.
8. Шкабаро В. Критерії класифікації міст. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. №. 4-5. С. 100-107.
9. Салій І. Українські міста: питання власності і муніципального управління. К.: ЕксОб: Експрес-Поліграф, 2001. 415 с.
10. Черемісіна Т., Казачковська Г., Токаренко О. Дослідження питань визначення та класифікації населених пунктів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/138.pdf>

References

1. Karlova, O. (2015). Upravlinnya mistom, oriєntovane na potreby maybutn'oho rozvytku [City management focused on future development needs]. *Ekononika ta pravo. Seriya: Ekonomika – Economics and Law. Series: Economy*, 3(42), 94-99. [in Ukrainian].
2. Kotova, I. (2016). Stratehichnyy pidkhid yak zasib planuvannya sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku mista (na prykladі Odesy) [Strategic approach as a means of planning socio-economic development of the city (on the example of Odessa)]. *Repository of ONEU*: Website.

Retrieved from [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4857/1/Стратегічний підхід як засіб планування соціально-економічного розвитку міста \(на прикладі м. Одеси\).pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4857/1/Стратегічний_підхід_як_засіб_планування_соціально-економічного_розвитку_міста_(на_прикладі_м._Одеси).pdf) [in Ukrainian].

3. Tomashuk, Yu. (2015). Sotsial'no-ekonomichnyy potentsial mist stolychnoho rehionu [Socio-economic potential of cities in the metropolitan region]. In *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 4: Heohrafiya i suchasnist' [Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 4: Geography and Modernity]*: Vol. 19(33) (pp. 182-190). [in Ukrainian].
4. Pavlikha, N., & Voychuk, M. (2018). Kontseptual'ni zasady upravlinnya stalym rozvytkom mista v umovakh yevropeys'koyi intehratsiyi ta realizatsiyi reformy detsentralizatsiyi [Conceptual framework for managing sustainable urban development in the context of European integration and decentralization reform]. *Rehional'na ekonomika – Regional economy*, 3, 29-35. [in Ukrainian].
5. Melnyk, M. (2018). Mista-tsenry ekonomichnoyi aktyvnosti u vymiri tsiley inklyuzyvnoho rozvytku [Cities-centers of economic activity in measuring inclusive development goals]. *Institute for Economic and Legal Research*: Website. Retrieved from <http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/06/Мельник-Інклюзивний-розвиток-міст.pdf> [in Ukrainian].
6. Mista v Ukraini [Cities in Ukraine] (2018, Dec 27). *Civil Society Institute*: Website. Retrieved from <https://www.csi.org.ua/news/mista-v-ukrayini> [in Ukrainian].
7. Bakalova, L. (2007). Strukturno-funktional'na typolohiya mist yak efektyvnyy instrument upravlinnya rozvytkom mista [Structural-functional typology of cities as an effective tool for managing urban development]. *Upravlinnya suchasnym mistom – Management of the modern city*, 1, 181-191. [in Ukrainian].
8. Shkabarо, V. (2010). Kryteriyi klasyfikatsiyi mist [City classification criteria]. *Byuleten' Ministerstva yustytisyi Ukrayiny – Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine*, 4-5, 100-107. [in Ukrainian].
9. Saliy, I. (2001). *Ukrayins'ki mista: pytannya vlasnosti i munitsypal'noho upravlinnya [Ukrainian cities: issues of property and municipal administration]*. Kyiv: ExOb: Express Polygraph. [in Ukrainian].
10. Cheremisina, T., Kazachkovska, H., & Tokarenko, O. (2016). Doslidzhennya pytan' vyznachennya ta klasyfikatsiyi naselenykh punktiv [Study on definition and classification of localities]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky – Global and national problems of economy*, 14. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/138.pdf> [in Ukrainian].

Надійшло 12.07.2019 р.*

* Стаття підготовлена у межах виконання наукової теми «Трансформація структури економіки міст Західного регіону України».